

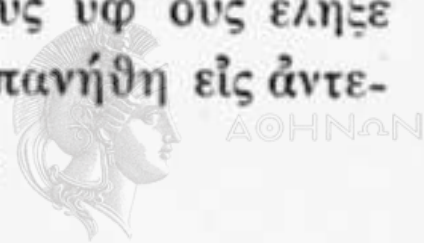
ἐπίσκεψίν του χαριεστάτην θυγατέρα του Καν Meyer. Μετ' αὐτῆς, οὔσης λίαν λογίας, πολλὰ περὶ Γερμανικῆς φιλολογίας διελεγόμεν· μοὶ ἐσύστησε δὲ καὶ μοὶ ἔδωκεν εἰς ἀνάγνωσιν τὰ τέως ἄγνωστά μοι ἀξιόλογα ποιήματα τοῦ Βαναροῦ κόμητος Schaek, ὃν μεταγενεστέρως ἔλαβον ἀφορμὴν καὶ ὑπὸ ἄλλας ἀπόψεις νὰ ἐκτιμήσω.

Ἦλθε δὲ εἰς τὴν νέαν μου κατοικίαν εἰς ἐπίσκεψίν μου καὶ ὁ κ. Wilks, τὸν διδάσκαλον τῆς Γερμανικῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπαγγελλόμενος τότε, πλήρης δ' εὐγνωμοσύνης, διότι ἀνεμνησκετο ἔτι ὅτι, ὥς προενέφερα, εἶχον ἐνεργήσῃ τῷ 1833 νὰ τῷ ἀπονεμηθῇ τὸ Ἑλληνικὸν παράσημον.

Τὴν τελευταίαν δ' ἐσπέραν τοῦ ἔτους διέτριψα παρὰ τῇ ἐκ Γερμανίας ἐπανελθούσῃ Κα Σμαράγδα Βαλτατζῇ. Ἡ μικρά, τότε παιδίον ἔτι, θυγάτηρ τῆς Ἑλένης μᾶς διηγεῖτο ὅτι, ὥς ἐν Γερμανίᾳ ἤκουσεν, ὅστις τὴν νύκτα ἐκείνην ἐνέκλειε τὸ πέδιλόν του εἰς τὴν ἐστίαν τοῦ κοιτῶνός του, τὸ πρωῒ εὗρισκεν ἐν αὐτῷ τι δῶρον, ὃ τῷ ἔφερεν ὁ Ἅγιος Βασίλειος. Τὴν ἐπαύριον λοιπόν, ἐπανῆλθον εἰς τῆς Κα Βαλτατζῇ, εἰς τὰς χεῖρας ἔχων δέμα ἐσφραγισμένον, εὗρεθέν, ὥς εἶπον, ἐντὸς τοῦ πεδίλου μου, ὃ εἶχον ἐγκλείσῃ εἰς τὴν ἐστίαν, καὶ ἐπρότεινα ν' ἀνοίξωμεν αὐτὸ παρουσίᾳ πάσης τῆς οἰκογενείας. Ἀλλά, σχισθέντος τοῦ περικαλύμματος, εὗρέθη ἄλλο ὑπ' αὐτό, ἐφ' οὗ ἐπιγραφὴ φέρουσα: Wer es gefunden, soll's nicht haben, Wer soll's? Das sagen die Buchstaben. Καὶ ὑπ' αὐτὴν ἦσαν δύο μεγάλα γράμματα H. B. Σκέψεως δὲ γενομένης ἐκρίθη ὅτι ταῦτα ἄλλο ὄνομα δὲν ἐδύναντο νὰ αἰνίττωνται ἢ Hélène Baltatzi, καὶ οὕτω, σχισθέντος τοῦ περικαλύμματος, εὗρέθη ὑπ' αὐτὸ ὠραῖόν τι δῶρον, ὃ ἐδόθη εἰς τὴν ἐκτὸς ἑαυτῆς ἐκ χαρᾶς γενομένην μικρὰν Ἑλένην.

1870

Τὸ νέον ἔτος ἤρξατο ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς οἰωνοὺς ὑφ' οὓς ἔληξε τὸ πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἡ πρώτη αὐτοῦ ἡμέρα κατεδαπανήθη εἰς ἀντεπισκέψεις μετὰ τῶν Ῥώσσων καὶ τῶν ὁμογενῶν.

Τῇ δὲ τρίτῃ τοῦ Ἰανουαρίου, παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ὠμίλησα τὸ ἑσπέρας ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ, ἐνώπιον πλήθοντος ἀκροατηρίου, ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν αὐτοσχεδίως περὶ τῆς Ἑλληνικῆς προσφδίας. Καὶ εἰς ἐμὲ μὲν αὐτὸν ἡ ἀγόρευσις ἀφῆκε δυσάρεστον ἀποτυχίας ἐντύπωσιν· εὐτυχῶς ὅμως οὐχ οὕτω καὶ εἰς τὸ ἀκροατήριον, καὶ ἐν ἄλλοις ὁ κ. Ζαρεΐφης, ὅτε ἐξηρχόμεθα, μοὶ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του, διότι κατὰ πρῶτον συνέλαβεν ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τοῦ ἀντικειμένου, οὕτω καθαρῶς καὶ εὐλήπτως ἐκτεθέντος.

Καὶ ἄλλη δέ τις κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἀφορμὴ ἐδόθη, ἵνα ἀσχολήσω τὸ κοινὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Κατὰ τὴν πρώτην μου ἀφίξιν, δύο ἡμέρας μετ' αὐτήν, προσκληθεὶς ὑφ' ἐταιρείας Ἑλλήνων ἠθοποιῶν, οἵτινες πρό τινος ἔδιδον παραστάσεις ἐν Σταυροδρομείῳ, παρευρέθην εἰς μίαν αὐτῶν, καὶ μετὰ λύπης εἶδον πόσον κενὸν ἦν τὸ Θέατρον, παρὰ δὲ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐταιρείας, κ. Σπ. Ταβουλάρη, ἐλθόντος τὴν ἐπαύριον εἰς ἐπίσκεψίν μου, ἔμαθον ὅτι καὶ τῶν ὀλίγων θεατῶν, οὓς εἶδον, οἱ πλεῖστοι εἶχον ἐλκυσθῆ ὑπὸ τῆς περιεργείας τοῦ νὰ ἰδῶσι τὸν νεωστὶ ἀφικθέντα Πρέσβυν, ἐν γένει δ' ὅτι παραμελοῦνται αἱ Ἑλληνικαὶ παραστάσεις ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, φοιτῶντος μόνον εἰς τὰς Γαλλικάς, ἃς ὁ συρμὸς εἶχε καθιερώσει.

Τότε τὸ πρῶτόν μου διάβημα ἦν νὰ ἐνοικιάσω δι' ὅλον τὸ ἔτος θεωρεῖον διὰ τὰς Ἑλληνικὰς παραστάσεις, καὶ εἰς πολλοὺς τῶν ὁμογενῶν, οὓς ἀπῆντησα, εἶπον τοῦτο, προσθεὶς ὅτι θεωρῶ πατριωτικῆς φιλοτιμίας καὶ πατριωτικοῦ καθήκοντος ἔργον τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου, ὥς ἰσχυρωτάτου παράγοντος τῆς τοῦ ἔθνους διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως.

Ὁ πρῶτος σπεύσας, κατὰ προτροπὴν μου, νὰ μὲ μιμηθῇ ἦν ὁ φιλότιμος καὶ φιλογενῆς φίλος μου Γ. Ζαρεΐφης, καὶ ἀφ' οὗ καὶ τινες ἄλλοι τῶν ἐπισημοτέρων τὸ αὐτὸ ἔπραξαν, ἐντὸς ὀλίγου ἐνφωκιάσθησαν πάντα τὰ θεωρεῖα, τὸ ἀκροατήριον ἦν πλήρες εἰς τὰς Ἑλληνικὰς παραστάσεις, καὶ μέχρι τέλους αὗται ἐντελῶς ἐξενίκησαν, καὶ παρημελήθη καὶ κενὸν ἔμενε τὸ γαλλικὸν θέατρον.

Οἱ Ἕλληνες ἠθοποιοὶ συνεκόμιζον ἀφθόνους τοὺς καρποὺς

τῆς τοιαύτης ἐπιτυχίας των, καὶ ἔτη πολλὰ μετὰ ταῦτα μοὶ ὁμολόγουν, ὅτι τὰ τότε κέρδη αὐτῶν τοῖς ἔμειναν, ὥς πόροι, ἐν μεταγενεστέροις δυστυχεστέροις χρόνοις. Θελήσαντες δὲ νὰ μοὶ δηλώσωσι τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν, ἀπεφάσισαν ν' ἀναβιβάσωσιν εἰς τὴν σκηνὴν ἐν τῶν ἐμῶν δραμάτων, οὐχὶ βεβαίως τὴν **Παραμονήν**, ἣτις ἄλλοτε εἶχεν ὁπωσοῦν εὐδοκιμήσῃ ἐν Ἀθήναις, καὶ εἰς ἣν τινὲς ἐξ αὐτῶν ἦσαν γεγυμνασμένοι, ἀλλ' ἄλλο οἰκειότερον εἰς τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον, τοὺς «Τριάκοντα». Καὶ ἐγὼ μὲν, παρευρεθεὶς εἰς τὰς δοκιμάς, ἃς οὗτοι ἐθεώρουν τὰς τελευταίας, ἀπηγόρευσα ρητῶς τὴν παράστασιν τοῦ δράματος, καθ' ἣν ἐσπέραν προυτίθεντο νὰ δώσωσιν αὐτήν, τῇ 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1869, διότι κατ' ἀρχὴν ἀποκρούω τὴν αὐτοχειρίαν. Δὲν ἐδυνάμην ὅμως, χωρὶς καιρίως νὰ βλάψω τὰ ὕλικά αὐτῶν συμφέροντα, νὰ τοὺς ἐμποδίσω νὰ σφραγιάσωσιν αὐτὸ κατὰ τὴν 9ην Ἰανουαρίου τοῦ 1870.

Μετὰ τρεῖς δ' ἄλλας ἡμέρας ἐπανέλαβον τὴν παράστασιν, καὶ τὸ θέατρον ἦν τότε πλήρες μέχρι καὶ τῶν ἐσχάτων αὐτοῦ γωνιῶν, καὶ πολλοὶ παρῆσαν τῶν συναδέλφων μου τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος, καὶ ἡ παράστασις, εἰ καὶ πολὺ ἀπεῖχε τοῦ δέοντος, ἦν ὅμως οὐχὶ ὅλως ἀνεπιτυχής.

Ἑθνικότης.

Ἐν τούτοις τὰ τῆς ἀποστολῆς μου εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐλάμβανον στροφὴν ὁσημέραι εὐμενεστέραν. Τὸ κυριώτερον τῶν ζητημάτων, τὸ τῆς ἐθνικότητος, ἤγγιζεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὰ ὅρια τῶν ὁδηγιῶν, αἵτινες μοὶ εἶχον δοθῇ, ὅτε διῆλθον δι' Ἀθηνῶν, ἐνδούσης βαθμηδὸν τῆς ἰσχυρᾶς ἀντιστάσεως, ἣν κατ' ἀρχὰς ἀπῆντων παρὰ τῇ Πύλῃ, παρὰ τῷ Ἀαλῇ καὶ παρὰ τῷ ὑπουργῷ Χαλίλ. Ἡ ἐπιμονή μου καὶ παρ' αὐτοῖς καὶ παρὰ τοῖς ξένοις διπλωμάταις, ὧν ἐπεκαλούμην τὴν μεσολάβησιν, ἔφερον αἴσια ἀποτελέσματα, καὶ εἶχε βραχυνθῇ πολὺ τὸ διάστημα μετὰ τῶν ἡμετέρων ἀπαιτήσεων καὶ τῆς ἀντιστάσεως τῶν Ὀθωμανῶν, συγκατατεθέντων νὰ παραδεχθῶσι τὸ ἔτος 1855, ὥς ὅριον τοῦ χρόνου, ἀφ' οὗ ν' ἀρχηται ἡ μετὰ προηγουμένην ἐξέλεγχιν παραδοχή, ὥς Ἑλλήνων, τῶν πρὶν Ὀθωμανῶν ὑπηκόων, ἐν ᾧ ἡμεῖς